

THẾ GIỚI TỔ CHỨC NGÀY KH&CN NHƯ THẾ NÀO?

Ngày khoa học và công nghệ (KH&CN) hay Tuần lễ KH&CN là sự kiện diễn ra hàng năm ở nhiều nước trên thế giới. Nó được tổ chức với mục đích tăng cường giao lưu giữa các nhà khoa học với công chúng, giúp công chúng hiểu rõ hơn công việc của nhà khoa học và các cơ quan khoa học. Từ đó, kích thích sự quan tâm của công chúng, đặc biệt là của giới trẻ tới sự nghiệp phát triển KH&CN của đất nước. Đây cũng được coi là một dịp để khơi dậy và nuôi dưỡng niềm đam mê của giới trẻ đối với KH&CN, bởi một đất nước phát triển phải có một nền KH&CN phát triển. Nhân sự kiện Ngày KH&CN lần đầu tiên được tổ chức ở Việt Nam, Tạp chí xin giới thiệu khái quát về Ngày hội khoa học của một số nước, với hy vọng cung cấp thêm thông tin để độc giả hiểu hơn về hoạt động này tại các nước trên thế giới.

Ngày khoa học thế giới của UNESCO (World Science Day)

Bắt đầu từ năm 2001, vào ngày 10.11 hàng năm, UNESCO tổ chức Ngày khoa học thế giới cho hòa bình và phát triển. Sự kiện Ngày khoa học thế giới là cầu nối giữa khoa học và xã hội nhằm giúp công chúng hiểu rõ hơn tại sao khoa học lại liên quan đến cuộc sống hàng ngày của họ? và thu hút họ vào những vấn đề khoa học liên quan, cập nhật những thành tựu khoa học cho công chúng cũng như hướng sự chú ý của xã hội đến những vấn đề mà các nhà khoa học đang phải đương đầu để

giải quyết. Chủ đề của Ngày khoa học thế giới được UNESCO đưa ra hàng năm cho phù hợp với bối cảnh hay vấn đề mà thế giới đang quan tâm. Ví dụ như năm 2009: Thiên văn học, năm 2010: Tình hữu nghị và văn hóa, năm 2011: Hướng đến xã hội xanh, 2012: Khoa học cho phát triển bền vững, 2013: Khoa học cho sự hợp tác về nước.

UNESCO khuyến khích các tổ chức liên chính phủ, phi chính phủ, tổ chức nghiên cứu, trường học, các đoàn hội... tổ chức các hoạt động kỷ niệm Ngày khoa học thế giới của tổ chức đó tại khu vực cư trú trên toàn thế giới. Cũng nhân sự kiện này, đã có nhiều dự án, chương trình cho khoa học được đầu tư thực hiện. Thường sẽ có diễn đàn khoa học thế giới hay các hội nghị khoa học quốc tế được tổ chức vào thời điểm gần Ngày khoa học thế giới. Bên cạnh đó, UNESCO cũng phát những poster hay tạp chí được phát hành bằng nhiều phiên bản khác nhau để các tổ chức, cá nhân có thể tự do truy

cập và sử dụng cho hoạt động của tổ chức mình.

Pháp: Tuần lễ khoa học

Mỗi năm một lần, vào trung tuần tháng 10, Tuần lễ khoa học, còn được gọi là Liên hoan khoa học lại được tổ chức trên khắp nước Pháp. Hoạt động thường niên này được bắt nguồn từ ý tưởng của Bộ trưởng Bộ Khoa học Pháp Hubert Curien nhân kỷ niệm 10 năm thành lập Bộ. Ngày hội khoa học lần đầu tiên được tổ chức vào năm 1991, đến năm 1998, được đổi thành Tuần lễ khoa học để có thể tiếp cận đến cộng đồng rộng hơn. Trong suốt tuần lễ này, hàng nghìn sự kiện miễn phí liên quan đến KH&CN lần lượt được tổ chức và đón chào công chúng, như: hội thảo, hội nghị, sự kiện, triển lãm, tổ chức tham quan các phòng thí nghiệm, lễ hội, trò chơi và các cuộc thi khoa học. Tại đây, người dân có thể tham gia vào các hội thảo, tranh luận về các vấn đề khoa học, trao đổi ý tưởng, chia sẻ kiến thức và nhất là hiểu thêm về

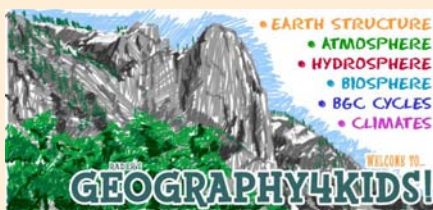
Hoạt động triển lãm, biểu diễn
tại Tuần lễ khoa học Pháp ở Côte d'Azur

thế giới quan khoa học. Đặc biệt, nhiều hoạt động được triển khai hướng đến giới trẻ, giúp họ tiếp cận một cách hứng thú các hiện tượng công nghệ và kỹ thuật, cũng như những phát minh khoa học. Những người trẻ tuổi có cơ hội đặt câu hỏi trực tiếp với các nhà nghiên cứu hàng đầu, khám phá công việc của các nhà khoa học, tìm hiểu về những ngành nghề liên quan đến khoa học... Một điều thú vị khác ở Tuần lễ khoa học Pháp là mô hình ngôi làng khoa học. Những ngôi làng này sẽ tập trung tất cả các hoạt động như hoạt náo, liên hoan, triển lãm... trên cùng một khu vực để công chúng có thể trải nghiệm khoa học một cách thân thiện và nhiệt tình.

Mỹ: Tuần lễ KH&CN Quốc gia

Tại Mỹ, Tuần lễ KH&CN quốc gia được Quỹ Khoa học Quốc gia (NSF - National Science Foundation) tổ chức vào mùa xuân. Trong thời gian này, các hoạt động giáo dục không chính thức được giới thiệu đến các học sinh, giáo viên, phụ huynh và những đối tượng khác. Sau đó là các hoạt động KH&CN mang tên Tìm ra Tại sao (Find Out Why). Tại Mỹ còn có hoạt động gọi là Tuần lễ giáo dục về sự kỳ diệu của khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học (Excellence in Science, Technology, Engineering and Mathematics Education - ESTEME

Week). Tuần lễ ESTEME là hoạt động được phối hợp bởi nhiều tổ chức của Mỹ như NASA, Bộ Giáo dục... Trong tuần lễ này có nhiều hoạt động KH&CN phục vụ công chúng, các nhà khoa học được khuyến khích đến các trường học để trình diễn hay nói chuyện về công việc trong phòng thí nghiệm, tổ chức các trại về KH&CN cho học sinh, sinh viên. Tại các doanh nghiệp, các kỹ sư, nhà kỹ thuật sẽ là những đại sứ trình bày hoạt động KH&CN cho cộng đồng hay học sinh địa phương... Hiện nay, trên website của NSF về Tuần lễ KH&CN quốc gia có thông tin về những khóa học online giúp mọi người có thể tiếp cận nhiều lĩnh vực khác nhau, ví dụ như khóa học về địa lý cho trẻ em (Geography 4 kids).

Úc: Tuần lễ KH&CN

Tuần lễ KH&CN quốc gia ở Úc thường được tổ chức vào tháng 8. Đến nay nước Úc đã có 16 năm tổ chức sự kiện này. Đây là dịp để công chúng biết đến những đóng góp của các nhà khoa học Úc vào kho tàng tri thức của nhân loại và khuyến khích sự quan tâm theo đuổi hoạt động KH&CN đến với mọi người dân. Tuần lễ KH&CN quốc gia nhận được sự quan tâm, tài trợ và tổ chức của Chính phủ Úc, Hội KH&CN Úc... Thông thường có khoảng 1.000 sự kiện được tổ chức trên toàn nước Úc trong thời gian này. Chúng được tổ chức tại các trường đại học, trung học, bảo tàng và các trung tâm khoa học...

Những sự kiện này thu hút sự tham gia của đông đảo công chúng, từ trẻ em đến người lớn.

Singapore: Ngày hội khoa học

Ngày hội khoa học (Science Festival) ở Singapore được tổ chức hàng năm bởi Cơ quan nghiên cứu KH&CN phối hợp với Trung tâm Khoa học Singapore. Đây là sự kiện kỷ niệm khoa học lớn nhất trong năm của Singapore dành cho mọi công dân, ở mọi lứa tuổi. Có rất nhiều chương trình, sự kiện được tổ chức và giới thiệu đến công chúng trong thời gian diễn ra Ngày hội khoa học. Tất cả hoạt động diễn ra trong dịp này đều được đăng tải chi tiết trên website: www.sciencefest.sg. Một số sự kiện nổi bật đáng chú ý trong Ngày hội khoa học là trình diễn xiếc khoa học, lễ hội khoa học cho trẻ em, diễn đàn nghề nghiệp, hội chợ con đường khoa học... ■

LTK-CT-MN tổng hợp